

TÜRK FARMAKOPESİ

Prof. Dr. Hayriye AMÂL

1940 Türk Kodeksinin süplemanı da basıldıktan sonra aldığı son şeklin bugünkü ihtiyaca karşı gelmekten uzak olduğunu gören Sıhhat ve İçti-maî Muavenet Vekâleti, Dünya Sağlık Teşkilâtının yayınladığı Pharma-copoea Internationalis'i esas alacak olan yeni Türk Kodeksinin hazırlan-ması için bir komisyon kurmuş ve bu komisyon Eylül 1955 de ilk toplantı-sını yapmıştı.

Kodeks ve Farmakope kelimelerinin ifade ettiği manalar üzerinde du-ran komisyon, yeni hazırlanacak eserin bir Kodeks olmayıp bir Farmakope olacağını nazarı itibare almış ve her şeyden evvel ismi, "Türk Farmako-pesi" olarak kabul ve teklif etmişti.

Türk Farmakopesinin hazırlanmasında her ne kadar Pharmacopoea Internationalis, esas olarak alınmış ise de yeni kitap, 1940 Türk Kodeksi ve süplemanında mevcut bir çok monografileri de - hali hazır eczacılığında kullanılan maddeler olması bakımından - ihtiva etmektedir. Diğer taraf-tan Pharmacopoea Internationalis'de mevcut bazı monografiler, memleke-timiz tedavisi bakımından lüzumsuz olduklarından bu esere girmemişler-dir. Türk Farmakopesinde ayrıca bir kaç monografi de yukarıda sayılan iki esas eserden başka yerlerden İsviçre, Amerikan v.s. Farmakopeleri ve-ya başka eserlerden alınmıştır.

Yeni çıkacak olan Türk Farmakopesinde ortalama olarak 500 den fazla monografi bulunmakta olup her bir monografide bahis mevzuu ilâ-cın, tedavide kullanılabilecek vasıfta bir madde olabilmesi için ne gibi hu-susiyetleri bulunması gerektiğine dair fikir verilmektedir. Bu yeni eserde monografilerden başka 48 ayrı bahse ait 50 den fazla zeyl bulunmaktadır ki bu zeyillerde aşular, serumlar ve bunlara ait hususiyetlerle bunların mu-ayene usulleri; Arsfenaminler, bazı vitaminler, digitalis preparatları v.s. gibi maddeler için biyolojik muayene veya miktar tayinleri de yer almak-tadır.

Eserin hazırlanması sırasında rastlanan en büyük zorluk, yazılan hu-susiyetlerin doğruluğunu kontrol işinde olmuştur. Şahsen bana düşen mo-nografileri hazırlarken gerek Pharmacopoea Internationalis gerekse diğer eserlerden aldığımız ilâçların vasıf, saflık muayenesi, miktar tayini gibi gibi hususları hakkında o eserlerin yazmış oldukları reaksiyonların kon-trolü uzun ve yorucu bir iş olmuştur (*). Bu vaziyet memlekette bir "Far-makope laboratuvarı"nın ne kadar lüzumlu olduğunu aşikâr bir şekilde belirtmiştir. Memleketimizin bünyesine uygun maddeleri seçerken bu mad-delerin taşınması icabeden hususiyetleri kesin hudutlar içine almak, saflık-larını ve miktarlarını ilâç kıymeti bakımından vasıflandırmak, ancak böy-le bir laboratuvarın işi olup bu iş uzun bir zamana ihtiyaç göstermektedir. Yeni Farmakopemiz için bu husus, ufak çapta da olsa gücümüzün yettiği nisbette yapılmıştır ki bu, ilerisi için atılmış ilk hazırlık adımı sayılabilir.

(*) Bu hususta Farmasötik Kimya Enstitüsü personelinin yardımlarını şükranla anmak vazifedir.